

Hørings svar vedrørende udkast til lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram

LOS – Landsorganisationen for sociale tilbud takker for muligheden for at afgive høringssvar til udkast til lovforslag om ændring af lov om folkeskolen, lov om erhvervsuddannelser og forskellige andre love (Folkeskolens kvalitetsprogram m.v.) og udkast til lovforslag om ændring af lov om folkeskolen (Mulighed for at give karakterer på 6. og 7. klassetrin).

1. Vedr. udkast til lovforslag om ændring af lov om folkeskolen, lov om erhvervsuddannelser og forskellige andre love (Folkeskolens kvalitetsprogram m.v.)

1.1. Generelle bemærkninger

LOS bemærker, at lovforslaget i sit indhold ikke nævner behandlings- og specialundervisningstilbud eller specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem, og heller ikke forholder sig til de to undervisningstilbud i bemærkningerne og overvejelserne i udkastet. Behandlings- og specialundervisningstilbud og specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem er begge undervisningstilbud, som er omfattet af folkeskolelovens regler.

LOS finder ikke, at det er hensigtsmæssigt, at der konsekvent i lovforslaget henvises til den almene folkeskole, da det dermed ikke tydeliggøres, at reglerne også er gældende for de førnævnte typer af skoler. Flere steder i udkastet henvender tekstens ordlyd sig alene til "almene folkeskoler", hvilket er misvisende og problematisk, når gældende ret er, at behandlings- og specialundervisningstilbud og specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem er omfattet af folkeskoleloven.

LOS kan undre sig over den manglende omtale af tilbuddene i lovforslaget, da der på den ene side er et ønske om, at sikre kvaliteten på at behandlings- og specialundervisningstilbud og specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem, hvorfor der er indført ny lovgivning på området, som flere steder henviser til folkeskoleloven, herunder til at tilbuddene skal følge folkeskolelovens regler hvad angår blandt andet indhold i undervisningen. På den anden side forholder udkastet til ændring af lov om folkeskolen sig ikke til retstillingen for de to førnævnte skoletyper. For at sikre kvaliteten er det hensigtsmæssigt at sikre, at der er en tydelig ramme for, hvad der er gældende for tilbuddene, hvorfor LOS anbefaler, at der tages stilling til behandlings- og specialundervisningstilbud og specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem generelt i lovforslaget.

Et eksempel på en udfordring ved ikke at forholde sig til behandlings- og specialundervisningstilbud og specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem i dette lovforslag er, at det fremgår af skolernes kvalitetsaftaler, at der skal undervises i fuld fagrække, mens det andre steder fremgår, at kvalitetsaftalen følger folkeskoleloven. Dette kan, sammenholdt med lovforslaget, medføre, at der skabes tvivl om, hvad der er gældende ret for tilbuddene. I den forbindelse vil LOS opfordre til, at man tydeliggør i henholdsvis folkeskoleloven samt kvalitetsaftalen, hvad der er gældende ret for behandlings- og specialundervisningstilbud og specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem, herunder ændre folkeskoleloven, såfremt der er bestemmelser, som ikke skal være gældende for behandlings- og specialundervisningstilbud og specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem.

1.1.1. Vedr. den kommende lovforberedende ekspertgruppe

I udkastets indledning står anført, at der forventes nedsat en lovforberedende ekspertgruppe, der skal udarbejde forslag til justeringer af de lovgivningsmæssige rammer for folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogiske bistand med formålet om at styrke inklusionen, så flere elever kan blive i almenundervisningen. Derudover står der anført, at ekspertgruppen skal komme med sine anbefalinger i første kvartal 2025, hvorefter forligskredsen vil tage stilling dette.

LOS bemærker hertil, at LOS meget gerne vil være en del af denne ekspertgruppe, da LOS, der dækker godt halvdelen af området, kan bidrage med relevant faglig viden, kompetencer og indsigt i behandlings- og specialundervisningstilbud, der kan bidrage konstruktivt til at kvalificere ekspertgruppens arbejde.

1.2. Vedr. juniormesterlærerordningen, jf. § 9 a

LOS er positive over for lovforslagets hensigt om at styrke borgernes rettigheder ved at give elever mulighed for at vælge retning i deres skolegang samt vælge flere praktiske fag og større valgfrihed i udskolingen og dermed større mulighed for at påvirke deres eget skoleskema.

Lovforslaget anfører, at alle elever i 8.-9. klasse, herunder elever der modtager specialundervisning, vil kunne vælge ordningen med samtykke fra forældre, jf. den foreslåede bestemmelse i § 9 a, stk. 2, hvorefter det vil være eleven i samråd med forældrene, der træffer beslutning om deltagelse. Det foreslåede vil således betyde, at juniormesterlæreordningen skal være et tilbud til alle elever i 8. og 9. klasse og dermed ikke en visitationsordning.

LOS bemærker hertil, at folkeskoleloven ligeledes er gældende for behandlings- og specialundervisningstilbud og specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem, hvorfor man i lovforslaget bør forholde sig til, hvordan juniormesterlærerordningen skal se ud for denne type skoletilbud. Derudover har de to førnævnte skoletilbud indgået kvalitetsaftaler med deres beliggenhedskommune, hvori det fremgår, at ved elevers fritagelse fra fag, skal der indgås aftale med en lokalskoleleder, som kan godkende dette.

LOS ønsker, at det i lovgivningen tydeliggøres, hvorvidt juniormesterlærerordningen trumfer, hvad der er gældende ret for behandlings- og specialundervisningstilbud mht. fritagelse fra fag, eller hvordan juniormesterlærerordningen skal organiseres på disse typer af skoletilbud.

Det står anført i regeringens materiale vedr. "Frihed og fordybelse – et kvalitetsprogram for folkeskolen", at hensigten med ordningen er, at den skal være relevant for de elever *"der er kørt trætte i folkeskolen, og har brug for en ny start"* og dem *"der allerede tidligt ved, at de vil gå en mere erhvervsfaglig vej efter folkeskolen"*.

I forlængelse heraf er LOS bekymrede for, at elever i folkeskolens 8.-9. klasse, som har svært ved at være i rammen af folkeskolen, bliver oplyst om juniormesterlærerordningen fremfor at blive henvist til et skoletilbud, som rummer eleven, og som kunne være det rette for eleven. Elever, som måske ønsker sig en 9. klasses afgangseksamen med mulighed for blandt andet at tage en gymnasial uddannelse efterfølgende, kan hermed potentielt blive frarøvet denne mulighed, hvis eleverne ikke bliver tilbudt det rette skoletilbud, men i stedet for bliver rummet i folkeskolen ved at blive opfordret til at vælge juniormesterlærerordningen. At elevens adgang til en gymnasialuddannelse er begrænset til at blive en konkret vurdering og en optagelsesprøve er uhensigtsmæssigt begrænsende for eleven, hvis eleven alene er i denne situation pga. manglende visitation til det rette skoletilbud. LOS har høje forventninger til alle elever og børn, hvilket lovgivningen ligeledes bør have. LOS ønsker derfor tydeliggjort, hvordan man sikrer sig, at juniormesterlærerordningen ikke frarøver elever muligheden for at blive visiteret til det rette skoletilbud.

Derudover er det væsentligt at nævne, at det er tidligt for en elev i 8.-9. klasse, at skulle træffe beslutninger, som potentielt kan have konsekvenser for deres uddannelsesmæssige muligheder i fremtiden. LOS kan være bekymrede for, at eleverne og forældrene i praksis ikke bliver oplyst tilstrækkeligt om, hvad valget af juniormesterlærerordningen medfører og kan have af potentielle negative konsekvenser, hvis eleven senere ønsker at tage en gymnasial uddannelse, da eleven ikke har retskrav på en gymnasialuddannelse, såfremt eleven vælger juniormesterlærerordningen.

Udgangspunktet er, at studievejledning i folkeskolen starter i 8. klasse, hvor elever bliver gjort bekendt med, samt har mulighed for at besøge forskellige veje at gå efter folkeskolen, hvorfor eleverne først her bliver bekendt med samt klogere på, hvilke valgmuligheder de har, samt forhåbentligt bliver klogere på, hvilket valg de selv ønsker at træffe.

LOS anbefaler derfor, at man med juniormesterlærerordningen nytænker studievejledningen, så den eventuelt starter allerede i mellemtrinnet eller i 7. klasse, hvilket vil sikre, at elever og forældrene rettidigt bliver klædt på til at træffe beslutningen. Det fremgår af forslaget, at *"den kommunale ungeindsats vil dermed få en særlig vejledningsforpligtelse over for elever i 7. klasse, som overvejer at påbegynde juniormesterlæreordningen i 8. klasse."* LOS anbefaler derfor endvidere, at rammerne for vejledningsforpligtelsen for den kommunale ungeindsats tydeliggøres for at sikre elevernes rettigheder.

LOS anbefaler i forlængelse heraf, at man i lovgivningen indsætter formuleringer, som sikrer, at der stilles krav til det oplysningsgrundlag, som eleven og forældrene skal træffe beslutning om juniormesterlæreordning på baggrund af, således man ikke risikerer, at elever for tidligt træffer beslutninger, som kan begrænse deres uddannelsesvalg fremadrettet.

LOS vil afslutningsvis vedrørende juniormesterlærerordningen bemærke, at der vil være skoleledere, lærere og kommunalbestyrelser, som skal sikre kvaliteten af samt organisere juniormesterlæreordningsforløb for 100 elever på én gang, mens andre vil skulle gøre det samme for én elev. Det kan derfor medføre store administrative opgaver, samt en stor arbejdsbyrde for lærere m.fl. LOS anbefaler derfor, at der sikres ressourcer hertil for at sikre, at dette ikke går ud over kvaliteten og dermed børnene.

1.3. Vedr. styrket indsats for de mest udfordrede elever

Lovforslaget indeholder et forslag om en indsats, som skal hjælpe med at styrke de mest udfordrede elever, hvilket LOS generelt er positiv over for.

Lovforslaget indeholder et afsnit vedr. styrket indsats for de mest udfordrede elever i dansk og matematik, hvor det står anført under børne- og undervisningsministeriets overvejelser, at *"forligskredsen er enig om, at almene folkeskoler skal have bedre muligheder for at løfte elever med udfordringer med at læse, skrive og/eller regne."* I forlængelse heraf står der anført, at *"Målgruppen for forslaget er de ca. 10 pct. fagligt mest udfordrede elever i den enkelte folkeskoles almenklasser i 1.-9. klasse, når forslaget forventes fuldt indfaset i skoleåret 2028/29."*

LOS under sig dog over målgruppen for denne indsats, samt at man direkte vælger, at denne indsats ikke skal kunne gøre sig gældende i specialundervisning eller specialpædagogisk bistand, da børne- og undervisningsministeriet uddyber, at et eksempel på de mest udfordrede elever her kan være ordblinde elever, hvorfor indsatsen også er relevant for andre elever end elever i almene folkeskoler. LOS er uforstående og undrende overfor, at der her sondres mellem skoletilbud, fremfor at man ser på de enkelte elevers behov, uagtet hvilket skoletilbud eleven går i. LOS mener, at alle elever har ret til at modtage en styrket indsats, hvis eleven vurderes at have

behov for dette. Der er også elever på behandlings- og specialundervisningstilbud samt specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem, som har udfordringer med ordblindhed mv., og disse elever bør have lige muligheder for en styrket indsats, hvis der er behov for dette.

Som tidligere nævnt er folkeskoleloven gældende for behandlings- og specialundervisningstilbud samt specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem, og LOS anbefaler derfor, at det tydeliggøres, at elever på disse tilbud ligeledes er omfattet af indsatsen.

2. Vedr. udkast til lovforslag om ændring af lov om folkeskolen (Mulighed for at give karakterer på 6. og 7. klassetrin)

2.1. Generelle bemærkninger

LOS bemærker igen, at behandlings- og specialundervisningstilbud og specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem er omfattet af folkeskoleloven, hvorfor LOS antager at hensigten med forslaget om nyt § 13, stk. 3, 2. pkt., som indebærer mulighed for, at eleverne kan få karakterer på 6. og 7. klassetrin, ligeledes er gældende for behandlings- og specialundervisningstilbud og specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem.

LOS ønsker i denne forbindelse at betone, at såfremt der gives karakterer i 6. og 7. klasse, skal karakteren gives i kombination med anden feedback til eleverne, således karakteren ikke står alene.

2.2. Skolebestyrelser

Det følger af folkeskolelovens § 20, stk. 5, 3. pkt., at bestemmelserne i kapitel 6 bortset fra § 40, stk. 1, 3 og 7 ikke finder anvendelse på de tilbud, der er nævnt i 1. og 2. pkt., herunder behandlings- og specialundervisningstilbud og specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem. Folkeskolelovens kapitel 6 §§ 42-44 vedrører skolebestyrelsen og angiver blandt andet, at der på hver skole oprettes en skolebestyrelse, jf. § 42, stk. 1. Ingen af bestemmelserne er gældende for behandlings- og specialundervisningstilbud og specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem, jf. § folkeskolelovens § 20, stk. 5, 3. pkt., hvorfor disse typer af skoler ikke nødvendigvis har en skolebestyrelse, da behandlings- og specialundervisningstilbud og specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem, hvis deres virksomhedsform stiller krav til dette, i stedet har en bestyrelse, som skal varetage de samme funktioner som skolebestyrelserne. Derudover er der indgået kvalitetsaftaler med disse tilbud, hvori den kvalitetssikring, der varetages af skolebestyrelserne på de almene folkeskoler, jf. folkeskoleloven, ligger.

LOS bemærker i forlængelse heraf, at der i lovgivningen skal tages stilling til organiseringen på behandlings- og specialundervisningstilbud samt specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem, og LOS anbefaler, bestyrelserne på behandlings- og specialundervisningstilbud og specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem gives mandat til at træffe beslutning om, hvorvidt der skal kunne gives karakterer i 6. og 7. klasse efter henstilling fra skolelederen og eventuelt elevråd.

2.3. Elevinddragelse

LOS har tidligere udtrykt ønske om, at der etableres et elevrådsformat på behandlings- og specialundervisnings-tilbud og på specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem, samt at disse i høj grad skal inddrages.

LOS finder fortsat, at der bør etableres et elevrådsformat på behandlings- og specialundervisningstilbud samt specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem og bemærker i forlængelse heraf, at der i bestemmelsen bør indføres et krav om, at elevrådet skal inddrages i beslutningen om, hvorvidt der skal gives karakterer i 6. og 7. klasse. Det er en beslutning, som i høj grad vedrører eleverne, hvorfor elevernes perspektiv og medbestemmelse i denne sammenhæng er væsentlig.

Jeg håber, at bemærkningerne giver anledning til ændringer til udkast til lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram og udkast til lovforslag om ændring af lov om folkeskolen. Politisk chef Trine Schaldemose, tsc@los.dk eller tlf. 3118 4215 står til rådighed ved eventuelle spørgsmål.

Med venlig hilsen

Mads Boke Clausen
Direktør